

Werk

Titel: Commentationes Societatis Regiae Scientiarum Gotti

Verlag: Dieterich

Jahr: 1828

Kollektion: Wissenschaftsgeschichte

Digitalisiert: Niedersächsische Staats- und Universitätsbibliothek Göttingen

Werk Id: PPN35283028X_0006_2NS

PURL: http://resolver.sub.uni-goettingen.de/purl?PPN35283028X_0006_2NS

LOG Id: LOG_0043

LOG Titel: De numis graecis et barbaris in Bochara nuper repertis, imprimis numo Demetrii, Indiae regis cum observationibus super numo pro Antigoni Asiae regis habito

LOG Typ: article

Übergeordnetes Werk

Werk Id: PPN35283028X

PURL: <http://resolver.sub.uni-goettingen.de/purl?PPN35283028X>

Terms and Conditions

The Goettingen State and University Library provides access to digitized documents strictly for noncommercial educational, research and private purposes and makes no warranty with regard to their use for other purposes. Some of our collections are protected by copyright. Publication and/or broadcast in any form (including electronic) requires prior written permission from the Goettingen State- and University Library.

Each copy of any part of this document must contain these Terms and Conditions. With the usage of the library's online system to access or download a digitized document you accept the Terms and Conditions.

Reproductions of material on the web site may not be made for or donated to other repositories, nor may be further reproduced without written permission from the Goettingen State- and University Library.

For reproduction requests and permissions, please contact us. If citing materials, please give proper attribution of the source.

Contact

Niedersächsische Staats- und Universitätsbibliothek Göttingen
Georg-August-Universität Göttingen
Platz der Göttinger Sieben 1
37073 Göttingen
Germany
Email: gdz@sub.uni-goettingen.de

DE
NUMIS GRAECIS ET BARBARIS
IN BOCHARA

NUPER REPERTIS

INPRINIS

NUMO DEMETRII, INDIAE REGIS

CUM

OBSERVATIONIBUS SUPER NUMO PRO ANTIGONI ASIAE REGIS HABITO

AUCTORE

T. H. CHR. TYCHSEN

RECITATA D. XXXI. MAII A. MDCCCXXIII.

Quod in illustrando tetradrachmo Atheniensi antiquissimo moneram, nouis indies accessionibus augeri rem numariam veterem, id ultra spem euentus comprobauit, reperiis in intimis Asiae recessibus numis aliquot graecis et barbaris, plane adhuc incognitis, quorum imagines oculis Vestris propono. Effossi sunt illi ante bienium in Bochara, celebri per medium aeuum Sogdianae urbe, ad Oxum fluum sita, vbi, fideli terrae custodiae erepti, sub qua per viginti fere secula delituerant, in manibus barbarorum hominum interituri erant, nisi propitia fortuna adfuisset vir intelligens et antiquitatis studiosus, qui eos redemptos ab interitu vindicaret et in literarum vsum conseruaret. Fuit is liber baro de Meyendorf Augustissimo Russorum Imperatori inter corporis custodes tribunus, tunc forte ab Imperatore ad deducendos cum praesidio legatos Bocharam

missus. Is igitur numorum ectypa, sulphuri et stanno impressa, per fratrem, qui studiorum causa apud nos versatur, ad collegam conunctissimum ill. Heeren transmisit, qui ea nobiscum humaniter communicauit et illustranda permisit.

Sunt autem hi numi octo numero, omnes adhuc ignoti et in suo genere singulares.

I. Numi barbarici.

- N. 1. Quatuor numuli, aereos esse puto, haud parum detriti.
- P. I. *Caput regis barbari ad d. barbatur, diadematur, ut videtur, fluitante retro capillo.*
- P. II. *Vir petasatus, siue galea macedonica tectus, stans, curto vestitu, dextra hastam tenens, sinistra femori immixta. In utroque humero prominet pyramidis paruae instar. Inscriptio- nis ad s. superest ΑΟ. ΗΔ. ad d. distinguere mihi videor O.. IO.*
- Haec duo ectypa eiusdem numi esse docet nota inscripta.

Reliquorum III. numorum auersa saltem sulphure expressa est, unde fas est existimare, anticam a superiore non diuersam esse, igitur

- Num. 2. *Vir stans, dextra demissa, sinistra tridentem tenens, gladio, ut videtur, cinctus. In area numi ad d. est ψ litera, siue tridens, et circelli varii. Inscriptio, si quae fuit in sinistra numi area, euanuit.*
- N. 3. *Vir habitu barbaro, aduersus, anaxyrides persicas indutus, capillo crispo, d. elata annulum tenens; retro taurus stans, tituli nulli, sunt tamen in area, super tauri capite, globuli in figuram literae Α dispositi. Marginem ambiunt globuli.*
- N. 4. Similis, in paucis varians.

Omnes hos numos, siquidem ad eandem anticam spectant, cum in vno graecae literae, tum vniuersus habitus et typi, seriores esse Graecorum in Asia dominatione, manifestum est. Cum a numis re-

gum Parthorum s. Arsacidarum in hoc differant, quod vultus regis ad dextram spectat, qui in Arsacidarum numis constanter ad sinistram flectitur, nisi forte sit aduersus, quod in paucis occurrit; putem, hos numos cunos esse a regulo aliquo, quales plures fuerunt, aut Seleucidis subdito, aut Persis Sassanidis. Quod posterius vt magis pro vero habeam, suadet fabricae in his numis ratio, quippe nec figurae turgent, vt in Graecis et Parthicis numis, sed planae sunt ac depressae, et aream ambit globulorum limbus, in quo vtroque conueniunt cum Sassanidarum numis. Caeterum ad quam regionem spectent, aut quo referatur taurus adstitutus, ad religiones domesticas, aut ad regionis fertilitatem, aut aliam rem symbolice indicandam, in medio reliquendum est.

II. Numi Graeci, f. Characeni.

Reliquos quatuor numos graeci commatis esse, e typis et modulo, sunt enim Tetradrachma, satis apparet. Horum tres, inter se simillimi, in *antica caput regis imberbe, diadematum exhibent. In auersa est Hercules sedens ad s. clauam dextra elatam in genu reponit, sinistra sedili, quod ornatum est, innititur.* In duobus, qui eiusdem regis esse videntur, et melioris fabricae, a tergo Herculis apparent graeci tituli vestigia, detrita tamen et obscura; in altero fortasse (N)AΣΣIΣ in altero --ΛΣIΣ. In sinistra area parte sunt literae peregrinae octo.

Tertius rudioris fabricae, aliquantulum diuersum vultum praefert; in postica vix ΣIΣ distinguas; literae peregrinae diuersae sunt, et IV. tantum vel V. numero.

Iam si quaeras, cuiusnam regis sint hi numi, haud facilis est responsio. Seleucidarum non esse docent tituli graeci reliquiae, e quibus nullum nomen his regibus vsitatum prodit. Equidem primum putabam, inesse fortasse Seleuci nomen per compendium scriptum, ΒΑΣΙ.ΣΕΛ. quanquam insolitum hoc esset, cum in om-

nibus regum Syriae numis *Βασιλεως* titulus plene perscriptus occurrat, iis etiam, qui a ciuitatibus Phoeniciis cusi sunt. Sed repugnabant literarum ductus. Etenim in vno, qui *ΑΣΙΣ* habet, ea quae sequuntur, quantum distingui potest, non continent *E* aut *EA*. in altero litera, quae *ΑΣΣΙΣ* (quod mihi legere videor) praecedit, minime est *B*, sed potius *N*, adeoque nec nomen nec titulum regis Selencidae exsculpas. Nec in alia regia stirpe nomen occurrit, cui aptari possint haec literae. Sperabam porro in literis peregrinis latere saltem vrbis nomen, vt saepe in numis vrbium Syriae et Phoenices sub Seleucidarum imperio cusi, additur Loodioeae, Tyri, Sidonis nomen. Verum ea spes decolauit; neque enim diu et saepe tentanti mihi contigit, hos ductus, quos Phoenicios putabam, extricare et nomen aliquod extundere; vt nunc dubitare incipiam, an sint phoeniciae literae, aut potius ignotum aliquod, detortum e phoenicia, scripturae genus. Non tamen despero fore, vt aliquis veteris scripturae gnarus, comparatis ipsis numis, in quibus lucidius singuli ductus comparent, eorum lectionem eruat. Destitutis igitur a scriptura numorum facem fortasse praeferet ipse typus. Herculis typus satis frequens in numis regum Macedoniae, ad innuendam stirpis ab Hercule per Cranaum ductae originem. Igitur modo Caput Herculis, leonis exuuiis tectum exhibetur, modo claua aut arcus. Etiam Seleucidae et alii, qui regiones ab Alexandro occupatas arripuerunt, hunc typum seruabant. Est Hercules sedens, clauam humi sistens in numis Antiochi II. *a*) porro in numis Euthydemii, Bactriae regis, Hercules sedens in saxo, clauam dextra elatam in aliud saxum demittens *b*). Denique in numis Tiraei, et Ertabani regulorum, quos primus vulgavit Viscontius, in Iconographia graeca *c*), ac in numis Adinnigai et Monnaesis, quos alii ad Par-

a) Vid. Frölich Tab. IV. 1. Visconti Iconogr. gr. T. 46. 5. vbi tamen leg. Antiochus II.

b) Pellerin additions p. 95. Visc. l. c. 11.

c) Vol. III. 179. 187.

thos, Eckhelius typi similitudine ductus, ad Bactrianos reges referebant, est Hercules cippo siue arae insidens, clauam elatam dextra in genu demittens, plane vt in nostris. Iam cum Tiraeus a Luciano *d*) memoretur tertius post Hyspasinem Characis et locorum vicinorum rex, valde probabilis videri debet Visconti sententia, omnes hos numos, inter se simillimos, ad hanc regum *Characenes* stirpem spectare, quae sententia nouis etiam argumentis confirmari posse videtur.

Charax oppidum, vt refert Plinius, ab Alexandro conditum fuit ad Tigridis ostium, in intimo sinus persici, et Alexandria dictum *e*). A fluminibus expugnatum Antiochus (primus) restituit, iterumque infestatum Pasines, rex finitimorum Arabum, oppositis molibus, vnde *Σπασίνων χαραξ* dicta. Factum hoc videtur sub Antiocho II. quo, bellis Aegyptiis distento, Bactri, Parthi aliique trans Tigrim populi defecere. Non mirum igitur Spasinem quoque, regionis istius, cuius, teste Iuba, satrapes erat Antiochi nomine *f*), dominium arripuisse. Durauit hoc regnum sub Parthis, prolatis finibus, quippe, teste Plinio, Forath oppidum Nabataeorum XII mill. passuum a Charace distans, Characenorum regi paruit *g*). Regum series e Luciano et numis a Viscontio adductis quodammodo concinnari potest.

1. *Spasines*, s. *Hyspazines*, Plinio *Pasines*, circa A. Seleuci 60. V. C. 502. a Chr. 252.

2. ignotus.

3. ignotus.

4. *Tiraeus*, (ap. Lucian. *Τηραϊος, Τεραϊος, Τειραϊος*) codices enim variant, in numo *Τιραϊος*. XC annos natus obiit.

d) in macrobiis §. 16.

e) Plin. H. N. VI. 31.

f) cf. Plin. l. c. qui, nescio cur, hoc falsum esse putat.

g) Plin. H. N. VI. 32.

Longo intervallo post

5. *Artabazus*, a Tiraeo septimus, sexto et octogesimo anno, a Parthis deductus, regnum tenuit, secundum Lucianum. Nummum eius laudat Viscont. l. c. p. 184. n. 2.
6. *Adinnigaus*, in eius numo est epocha ΤΑΓ. 333. Sel. p. C. 22.
7. *Monnoeses*, in numo ΥΚΒ. 422. Sel. p. C. 111.
8. *Artapanus*, (s. Artabanus) cuius numum, sine epocha, protulit Viscontius. Vultus iuuenilis, imberbis, impedit, quo minus hunc pro Artabazo habeas, supra nominato.

In omnibus his numis est βασιλευς — σωτηρος, quod cognomen utique haud absimile vero est, primum Spasino, ob emunitam urbem tributum, a successoribus retentum esse, quod vult Viscontius. Potuit tamen ab aliquo successorum primum assumi, ob causam nobis incognitam. Herculem typum delegerunt, quod is typus tum frequens esset in numis Antiochi II. Graecis titulis vsos esse non mirum, in regione Graecis abundante, in qua in propinquo essent Seleucia, Apamea aliaeque vrbes graecae, incolis et commerciis florentes. Caeterum ex ipsis numis apparet, sensim defecisse cultum et artes Graecorum, seriores enim plane vt Parthici, minus affabre facti sunt, et scriptura barbariem spirat.

Ad hos igitur reges referendos esse puto tria haec Tetradrachma, praecedentibus simillima adeo, vt etiam modulo exacte conueniant cum Tiraei aliorumque numis apud Viscontium. Seleucidarum enim et Bactriae regum tetradrachma moduli sunt haud parum maioris, et cum illa artificio praestent, prioribus regibus tribuerim, ante Tiraeum. Duo tamen sunt, quae dubitationem iniiicere possint. *Primum* cultus regis plane graecanicus. Sed si Spasines satrapa fuit Antiochi, quidni putemus eum et proximos successores mores cultumque Graecorum secutum esse? Ac fortasse vultus non est regis Characeni, sed ipsius Antiochi, a primis huius stirpis regulis honoris et commerciorum causa in numis retentus.

Serius,

Serius, auctis Parthorum rebus, videntur hi reges ad Parthorum mores se composuisse. Igitur capitis cultus est Parthicus aut Medicus in Tiraei et Adinnigai numis, et ipsa nomina Monaesis, Artabazi, Artapani, Persica sunt; siue ii haec sumserint, in gratiam regum Parthorum, siue gente Persae fuerint, a Parthis constituti, vt vidimus, e Luciano, Artabazum ab his in regnum deductum. Alterum dubium facit titulus et scriptura diuersa ab ea, quae in reliquis numis apud Viscontium occurrit. Deest vtique Σωτηρος titulus; sed potuerunt hi numi a principe cusi esse, qui hunc titulum nondum gessit. ΑΣΣΙΣ istud aut ΑΣΙΣ, quod in numis est, nomen arabicum innuere videtur. Non quidem comparandum cum *مفس*, *potens*, nomine satis frequenti; id enim Αξίος scribitur graece *h*): sed *اصبص*, quod *tremorem* significat, *اسبب* *fundamentum*, *principium*, *اسبب* *agilis*, *promptus*, arabicum nomen suppeditant, et istis literis commode scribuntur. Quod inscriptio literis *εγγωροιοις* adiecta est, factum esse potest, vt popularibus Arabibus commendarentur hi numi. Omissa haec, postquam confirmato regno, regis nomen et Σωτηρος titulum sumsissent. Sunt omnino in veteribus numis multa, quorum nos, tot seculis seriores, rationes reddere nullo modo possumus.

Contra Eckhelium, qui hos numos ad Bactrianos reges retulerat, bene iam disputauit Viscontius *i*), recte monens, nec Σωτηρος nomen in certis Bactrianorum numis apparere, et typos diuersos esse, nec regnum Graecorum in Bactriana ad ea tempora, quae numi indicant, p. Chr. 22. 111. perdurasse. Quibus addo hoc. Cum regnum Graecorum in Bactris, conditum a. Sel. 58. circiter, euersum esse constet circa a. Sel. 180, ante Chr. 131. durauit illud annos fere 122. Iam intra hoc spatium regnasse feruntur VII. vel

h) v. Iosephi Antiq. XX. 7.

i) Iconogr. gr. Vol. III. p. 182 sq.

VIII. reges, si *Helioclem*, a Viscontio probabiliter additum, et *Apollodotum* admittas *k*). In quos si distribuas annos 122. singulorum regnum erit XV vel XVI annorum, quod sane est valde breue; cum XX annos et ultra in regum serie singulis regnis tribuenda esse constet. Igitur Tiraeo, Adinnigao, Monnesi, Artabano in hac regum serie vix locus est. Accedunt nomina barbara, a regibus Bactrianae Graecis plane aliena. Sed de numis Characenis satis dictum; ad certiora accedamus.

III. Numus Demetrii, Indiae regis.

Quartus horum numorum, insignis raritatis et in suo genere vnicus, est Tetradrachmon integerrimum magni moduli, egregiae fabricae, cuius pars antica *caput viri iuuenis exhibet, diadematum, elephantii exuuiis tectum, corpus chlamyde opertum*; in Postica est *Hercules iuuenis stans, dextra coronam capiti imponens, sinistra clauam erigens dependentibus leonis exuuiis*. Adscriptum ΒΑΣΙΛΕΩΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ, et monogramma literas PKA. continens.

Numus hic, quamuis cum numis Seleucidarum arte et habitu omnino conueniat, tamen nec ad Demetrium I. aut II. nec ad Demetrium Poliorceten spectare posse, multa et grauia argumenta mihi persuadent.

k) De *Heliocle*, cuius numum exhibet Viscontius Tab. 51. 13. nullum mihi est dubium; est enim fabricae et moduli simillimi. De *Apollodoto* dubitare possis, quem solus Periplus auctor (p. 27. Huds.) memorat, "*Barygasis Indiae veteres drachmas commeare eorum, qui post Alexandrum regnarunt, Apollodoti et Menandri*," incertum relinquens, an iste ante Menandrum in Bactris regnauerit, an in India alicuius prouinciae dominus fuerit, ante Indiae partem a Menandro occupatam. Strabo, loco mox laudando (Lib. XI. p. 516.) Menandrum cum Demetrio Euthydemii filio componit, Apollodotum ignorat.

Primo vultus regis cum nullo horum regum conuenit, sed propria quaedam habet lineamenta: frontem prominentem, os ad seueritatem compositum. *Deinde* elephantis exuuiis nulli eorum conueniunt. Satis frequenter occurrit singulare hoc capitis ornamentum in veterum numis, sed ita, vt Africam, terram huius ferae feracem, aut imperium Africae designet, ducto typo ab Hercule leonis exuuiis tecto. Primus id exhibet Agathoclis Syracusani numus, in memoriam victoriae in Africa reportatae *l)*. Tum numi Ptolemaei IX. et matris Cleopatrae *m)*, et Cleopatrae Aegyptiae, Alexandri I. Seleucidae vxoris *n)*. Ex his imitati sunt Alexandrini, qui in numis, a Claudio inde, Urbis suae aut Africae genium ita pingunt *o)*. Poterat hic typus ad Indiam, elephantis abundantem, traduci, et Indiae victor huius ferae spoliis ornari; sed nec in Africa, nec in India a Demetrio Syriae rege res gestas esse, quae huic ornamento locum darent, notum est. Minime huc spectant elephantorum formae aut capita, quae utique occurrunt in numis Seleucidarum Antiochi I. Seleuci Callinici, Demetrii I. His enim longe aliud innuitur, scilicet elephantorum in exercitu copia, vt similiter equi capite, in iisdem numis, equitatus vis. *Denique* typus auersae in nullo Seleucidarum numo obuius. Herculem sedentem vidimus in numo Antiochi II. Apollo et Iupiter frequens est; at noua prorsus imago Herculis stantis, coronam sibi imponentis, et si recte video, est ea e loti floribus contexta.

Haec omnia nos eo ducunt, vt alium *Demetrium* circumspiciamus, atque hunc nobis offert historia, *Indiae* regem. Est is Euthydemus Bactriae regis filius, quem post Menandrum Indiae partem

l) Eckhel. D. Vett. Num. I. 261.

m) Ib. III. 49.

n) Ib. II. 228. Frölich Annal. Tab. VIII. 4.

o) Eckhel. IV. 41.

occupasse Strabo refert *p*). Cum pater Euthydemus diuturnum cum Antiocho III. bellum gessisset, Demetrius, ad Antiochum missus, pacem obtinuit, desponsata sibi insuper filia regia, quod factum ante Antiochi cum Romanis bellum, circa a V. C. 548. Seleuc. 107. Post Euthydemum in Bactria regnat Menander, pulso, ut videtur, Demetrio, qui contra Indiae prouincias occupat, et validum regnum condit. Sed rerum ab ipso gestarum exigua est memoria, testatur tamen eam Demetrias vrbs Arachosiae *q*), et bellum cum Eucratide Bactriano, Euthydemii successore gestum, quem per V. menses, a Demetrio Indorum rege obsessum, tandem victorem abiisse, et omnem fere Indiam occupasse, Iustinus refert *r*). Hic igitur est finis rerum Demetrii, qui quo tempore contigerit, probabiliter doceri potest. Scilicet Eucratides, secundum Iustinum *s*), eodem ferme tempore, quo in Parthis Mithridates I. regnum iniit. Is autem regnavit ab a. inde V. C. 580. Sel. 139. post hunc igitur annum cessauit Demetrii regnum.

Ad hunc Demetrium si referas numum nostrum omnia lucent. Elephantum exuuiam regem innuunt Indiae victorem, quae huius ferae est feracissima, et olim longe plures aluisse videtur. Multi enim reges, memorantur qui quingentos, septingentos, mille, ad nouem millia haberent ad bella exercitatos *t*), ut vix alia fera ad indicandam hanc regionem magis propria videri posset. Porro Hercules iuuenis, coronam sibi imponens, aptissime regem victorem pingit. Frequentatus iam Hercules, ut supra dictum, in Alexandri eiusque successorum numis; sed hic nouo habitu sistitur. Si recte opinatus

p) Strabo XI. p. 516. τα μεν γαρ αυτος (Μενανδρος), τα δε Δημητριος, ο Ευθυδημου υιος, του Βακτριων βασιλευς. —

q) Isidor. Charac. p. 8.

r) Lib. XLI. 6.

s) l. c.

t) Cf. Plin. H. N. VI. 22. 23.

sum, loti flores esse quibus caput sibi reuincit, etiam hoc ad Indiam spectat. Non reticebo, aliquando mihi visum Dionysum hic sisti, cum Heroulis armis, allusione facta ad Dionysi in Indiam expeditione; sed attentius consideranti pectus torosius haud dubie videbitur Hercules.

Nec negligendum *monogramma* in area numi, quod literis PKA constare supra dixi. Has si pro numerorum notis habeas, annus prodit Seleucidarum 121. qui est V. C. 561. Antiochi Magni 33. quo ipso anno Demetrius debuit in India regnare. Etenim quum a. Sel. 107. vt vidimus, bellum Antiochi cum patre Euthydemo composuisset et, a Menandro, patrio regno exclusus, nouum in India condidisset, circa a. Sel. 140. cum Eucratide, Menandri successore bellum initio prosperum, deinde infelix gessit. Est ergo spatium 33 annorum quo regnauit et a. 121. in regni florem incidit. Non mirandum Seleucidarum epocham hic iam comparere; reperitur illa iam in numis X annis anterioribus Antiochi M. a. 112. 115. Magis offenderit, annus literis monogrammatice connexis notatus, cum alias epocha literis separatis soleat indicari. Sed non caret exemplo res, etenim in numo Antiochi Sidetis s. VII. manifestum est ΓΠΠ. h. e. a. Sel. 183. connexis eodem modo literis *u*). Quod serius factum in Syria, quidni maturius fieri potuisse putemus in India, inprimis cum eam scribendi rationem elegantia et spatii angustia artificii commendaret.

Denique obseruandum hunc numum laminae magnitudine apprimè conuenire cum numis Regum Bactriae, quam consentaneum est, Demetrium, e Bactria progressum, seruasse. Seleucidarum tanti moduli numum non vidi.

Secundum ea, quae adhuc disserui, noua in posterum genera addenda erunt Eckheliano numerorum veterum recensui, regum Cha-

u) ap. Visconti III. Tab. 47. 10.

racenorum ac Indiae. Regum Indorum non dubito fore ut plures reperiantur, siue in ipsa India, in qua olim, teste Peripli auctore, Barygasis imprimis, frequentes erant Apollodoti et Menandri numi *x*); siue in Bochara, Sogdiana veterum, per quam s. adquam, nisi antiquis temporibus, certo sub Semanidarum imperio, qui seculo IX. et X. harum regionum domini, Bocharum regni sedem fecerant, merces Indicae perferebantur, qua via fortasse noster quoque numus ex India huc peruenit.

Corollarium.

In memoriam reuocant hi numi Macedonicae aetatis alium nuper a viro eruditissimo, cui in iis, quae ad palaeographiam spectant, summa est auctoritas, pro numo *Antigoni*, Asiae regis, habitum. Est is ex iis, qui regem habitu persico, quadrigis vectum exhibent, altera nauem, cum Astartes imagine, remigibus instructam; ab utraque parte sunt literae phoeniciae. Harum interpretatione ductus Bellermannus vir doctissimus, ad Basi oppidum Hispaniae in Bastulis retulit, perillustris Kopp *y*) ad Antigonum, inscriptionem vtrius partis iungens בבן הים *per hoc* (classem scilicet, nam בבן *nauis* subscriptum est) *est regnum meum*, quibus verbis Antigonum victoriam naualem, filio Demetrio duce ad Cyprum re-

x) Adscribo locum ex Huds. geogr. min. p 8. Αλεξάνδρος, ὁρμηθεὶς ἀπο τῶν μερῶν τούτων, ἀχρι τοῦ Γαγγου διήλθε, καταλιπὼν τὴν τε Διμυρικὴν κ. τὰ νοτὰ τῆς Ἰνδίας, ἀφ' οὗ μεχρι νῦν ἐν Βαρυγαζαῖς πάλαι προχωροῦσι δραχμαὶ, γραμμασίῳ Ἑλληνικοῖς ἐγκεχαράγμεναι, ἐπισημα τῶν μετ' Αλεξάνδρον βασιλευσσοτῶν Ἀπολλοδοτοῦ καὶ Μενάνδρου. *Alexander ex his (Bactriorum) regionibus profectus, usque ad Gangem descendit relinquens a latere Limyricam (Malabaricam oram) et Australia Indiae, vnde usque ad hunc diem in Barygasis veteres prodeunt (commeant) drachmae, literis Graecis inscriptae, typo eorum, qui post Alexandrum regnarunt, Apollodoti et Menandri.* — Mirnum eum non nominare Eucratidem, quem mille vrbes in India tenuisse Strabo refert L. XV. 686.

y) Bilder und Schriften der Vorzeit. II. p. 241 sq.

portatam, innuisse. Ingeniosum hoc profecto, et probabilius ista ratione. Quippe Basi, ignobile oppidum et Ptolemaei aetate delatum, argenteos tanti moduli et tanta copia proeudisse, nullo modo verisimile est, ne moneam typum istum a numo Hispanico prorsus abhorrere. Sed in illustrandis antiquitatis monumentis id imprimis cauendum, ne, si quod obuenerit, illud singulare et in suo genere vnicum censeamus, et coniecturis indulgeamus, vnde non possunt non interpretationes existere, ratione historica destitutae. Circumspicienda sunt similia monumenta et in auxilium vocanda historiae et antiquitatis memoria, quod in re numaria imprimis necesse esse norunt periti. Non vnicus est iste numus sed plures noti sunt eiusdem aut similis typi, quorum specimina exhibui in Tab. II. Commentationi II. de numis Persicis addita, e quibus satis luculenter apparet, esse eos Phoenicios numos, sub Persarum dominatione cusos. Eos, qui Astartem in puppe gerunt, Sidoniorum esse probabile est; quippe apud hos insignis erat Astartes cultus. Antigonus, Asiae regem, habitu barbarico se ipsum in numis exhibuisse, a moribus Graecorum plane abhorret. Quippe Graeci, gens cultior, quocumque locorum habitarent, mores, sermonem, cultumque Graecanicum retinuerunt, vnde Senecae adhuc aetate in media Asia florebat graecus sermo z). Reges barbaros sermonem et cultum Graecanicum adfectasse docent numi Parthorum, Thraciae, Bospori, Ponti, Bithyniae, Cappadociae, imo Mauritaniae, et fortasse Characenes, secundum ea, quae supra disserui; Graecum regem habitu barbaro in numis nemo adhuc conspexit, nec simile quid est in notis Antigoni numis. Si dicas, numum in aliqua vasti imperii vrbe proeudum esse in honorem et gratiam Antigoni, eamque regi Graeco Persicum habitum tribuisse; obstat numi titulus,

z) Seneca consol. ad Heluiam Cap. VI. Quid sibi volunt in mediis barbarorum regionibus Graecae vrbes? quid inter Indos Persasque Macedonicus sermo? Atheniensis in Asia turba est.

qui, ex ipsius viri doctissimi interpretatione, regem ipsum loquentem inducit, adeoque regis iussu se eusum profitetur. Sed hic ipse titulus, an recte explicatus sit, valde dubito. Primum enim tituli, per utramque numerorum aream continuati, in antiquioribus numis, quantum memini, non occurrunt; in Romanis Imperatorum utique frequentantur. Deinde, tametsi hoc in his numis factum esse sumas, contra omnem morem est, titulum in parte auersa incipere, in aduersa, quae haud dubie est ea, quae regis imaginem exhibet, continuari. Denique in hoc numerorum genere literae nauigio superscriptae numerum indicare videntur, cf. nostram Commentat. II. p. 5. (Commentatt. rec. Vol. I.) et tabulam I. ei adiectam Num. VII sqq. Alterius partis literas a viro perillustri recte lectas esse nullus dubito, fortasse מלך עמון efferendas, vt *regem suum* salutauerit in hoc numo ciuitas phoenicia, quod in Artaxerxem Ochum ex Aegypto cum exercitu victore reducem bene conuenire nemo diffitebitur.

Id. Fyphscenti Comm. de numis grecis et barbaris in Boeotia reperiis Vol VI. p. 2.

I. Numi barbari p. 4.

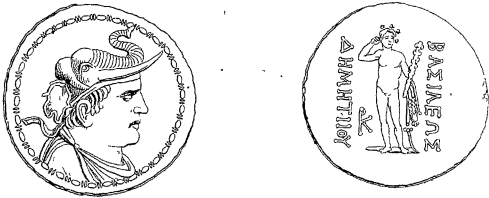

II. N. graeci p. 5.

pars aversa.

III. Demetrii p. 10.

9 p. d. 2

Com. Soc. Götting. hist. et phil. recent. Tom VI

